

TPO

TRANSKULTURNA PSIHOSOCIJALNA
OBRAZOVNA FONDACIJA - TPO

(januar-decembar, 2013.)

UVOD

U 2013. godini TPO Fondacija je nastavila implementaciju tri projekta na kojima se radilo ranije nastojeći odgovoriti zahtjevima koje smo sami stavili pred sebe, ali i izazovima s kojima smo se suočavali na terenu i na koje je trebalo pronaći adekvatne odgovore. Pored toga, pokrenut je i novi projekat "Osnaživanje povratnica" u okviru kojeg se promovira duh UNSCR 1325 kako kroz mirovne inicijative, tako i kroz ekonomsko osnaživanje žena.

U okviru projekta "Doprinos ustavnoj reformi u Bosni i Hercegovini – Jednake mogućnosti za žene i muškarce u politici" pojačane su aktivnosti na terenu, posebno u ruralnim zajednicama gdje smo radili sa ženama i na njihovom političkom osnaživanju. Važno je bilo omogućiti ženama da se susretnu s vijećnicima u Općinskim vijećima svojih općina i postave pitanja koja su važna za njihove zajednice. Međutim, isto tako je bilo bitno pokazati ženama u ruralnim krajevima BiH da su političarke spremne doći njima u posjet i tako osnažiti dijalog glasačica i izabranih političarki i pokazati da su političari i političarke izabrani/e da budu u službi naroda. Uz takvu saradnju lokalni partneri su uspjeli pripremiti i gender akcione planove (GAP) za svoje općine koji trebaju biti sastavni dio strategije razvoja općina. Žene su pored političkog osnaživanja prošle i edukaciju za razvijanje biznis planova, a onda i donacije da iste pretoče u djelo.

Također su produbljene teme "Političke akademije za mlade" koja je započeta u 2012. godini u saradnji s Perpetuum Mobile iz Banje Luke sa brojnim predavačima i predavačicama koji/e su nastojali/e mladim aktivistima približiti ustavno-pravne teme, koncepte građanskih i političkih prava i ravnopravnosti spolova. Pripremljen je i prvi opsežni dokument s analizom ustavno-pravnog poretka BiH i prijedlogom rodno osjetljivih amandmana i oformljena je inicijativa "Građanke za ustavne promjene".

TPO tim je nastavio raditi na istraživanju i prikupljanju životnih priča mirotvorki iz BiH u okviru projekta "Žene, mir i pomirenje" u kojem su po prvi put detaljno dokumentovane priče lokalnih žena - aktivistica, koje su njihove zajednice prepoznale po mirotvornom radu.

U saradnji s četiri (4) općine i partnerskim organizacijama nastavljen je rad na projektu "Rodno inkluzivne zajednice" s ciljem senzibiliziranja mladih za rodne teme i prepoznavanje vrijednosti ravnopravnosti spolova u progresu vlastite zajednice.

Ovo je bila godina u kojoj smo uradili mnogo i započeli brojne procese za koje se nadamo da će iznjedriti pozitivne rezultate.

Zahvaljujem se timu TPO Fondacije, partnerskim organizacijama i svim saradnicima i saradnicama.

Program direktorica

Zilka Spahić - Šiljak

O NAMA

Misija TPO Fondacije je da kroz implementaciju obrazovnih, istraživačkih, psihosocijalnih i interkulturalnih programskih aktivnosti doprinese izgradnji građanskog demokratskog društva, osnaživanju svijesti o ravnopravnosti spolova i etabliranju etike partnerstva i odgovornosti u porodici, društvu i političkom životu BiH. TPO Fondacija proizašla je iz HNI TPO mreže organizacija sa sjedištem u Amsterdamu, koja je od 1998. godine prisutna na prostoru BiH sa projektima psihosocijalne zaštite, obrazovanja, pomirenja i dijaloga među povratničkom populacijom. U periodu od 2004. godine, kao lokalna organizacija, TPO Fondacija je svoje aktivnosti usmjerila na obrazovne i istraživačke projekte u saradnji sa univerzitetima iz BiH, Evrope i SAD-a.

Misija TPO Fondacije ostvaruje se kroz nekoliko strateških oblasti:

Obrazovanje - Saradnja sa univerzitetima i drugim organizacijama u provedbi reforme obrazovanja u BiH. Uspostava edukativnih centara, u saradnji sa obrazovnim i kulturnim institucijama, koji će nuditi programe za interkulturalno, multireligijsko i građansko obrazovanje, prvenstveno žena i mladih. Pripremanje kurikuluma, silabusa i trening materijala u saradnji sa državnim institucijama i drugim organizacijama.

Istraživanje - Procjena stanja u oblastima obrazovanja, ljudskih prava, rodne ravnopravnosti, dijaloga i izgradnje mira, s ciljem pripremanja adekvatnih politika djelovanja i konkretnih projektnih aktivnosti uzimajući uvijek u obzir rodnu perspektivu i specifičnost kulturološkog konteksta u kojem se živi.

Rodna ravnopravnost - Promocija i implementacija domaćih i međunarodnih standarda o ravnopravnosti spolova kroz različite vrste obrazovanja i podizanja svijesti o ovim pitanjima u lokalnoj zajednici. Posebna pažnja se posvećuje razvoju lokalnih rodno inkluzivnih zajednica u kojima se vodi računa o potrebama i žena i muškaraca.

Javno zagovaranje - Zalaganje za promjene politika djelovanja i usvajanje novih, s ciljem izgradnje demokratskog građanskog društva, ravnopravnosti spolova, ali i podizanje svijesti građanstva o važnosti aktivnog učešća u tim promjenama. Zagovaranje za rodnu senzibilizaciju državnopravnog okvira BiH.

Osnaživanje kapaciteta - Rad na osnaživanju individualnih kapaciteta žena i mladih, ali i organizacionih kapaciteta lokalnih organizacija u oblastima rodne ravnopravnosti, ljudskih prava, ekonomskog osnaživanja, dijaloga i izgradnje mira. Podrška razvoju reforme obrazovanja, zaštite zdravlja i socijalne rehabilitacije, kroz trening profesionalaca i promociju jačanja korisničkih inicijativa i psihosocijalnu podršku ženama, djeci i omladini.

Interkulturalni dijalog - Promocija interkulturalnog dijaloga, izgradnje mira i pomirenja, u saradnji sa NVO-ima u BiH i u svijetu koji su posvećeni ovim pitanjima. Organiziranje javnih rasprava, okruglih stolova i radionica o ovim temama, te susreti umjetnika, akademskih radnika i NVO aktivista, koji iz svoje perspektive mogu ponuditi ideje za zajedničko djelovanje i koegzistenciju. Organiziranje susreta u malim lokalnim zajednicama, s ciljem okupljanja podijeljenih ljudi u BiH za jedan sto.

GLAVNI REZULTATI

- O snaženo je preko 25 mladih aktivista i političara za diskurs ustavnih promjena i ravnopravnost spolova
- Producirana je "Analiza ustavno-pravnih dokumenata BiH" i "Prijedlog rodno senzitivnih amandmana na Ustav BiH"
- Senzibilizirani parlamentarci Parlamenta BiH da razmotre prijedloge amandmana
- Senzibilizirano preko 600 građana i građanki u lokalnim zajednicama za razumijevanje ustavnih promjena u lokalnom kontekstu
- Senzibilizirani mediji o doprinosu žena ustavnim promjenama
- Senzibilizirano preko 2000 građana i građanki tokom 11 uličnih akcija u 11 gradova BiH o važnosti podrške ženama na izborima
- O snaženo preko 1000 žena u ruralnim zajednicama za građanska i politička prava kroz ciklus radionica u 54 sela BiH
- Dizajnirano 11 GAP-ova u 11 općina
- Senzibilizirano 11 Općinskih vijeća u 11 općina da urade i usvoje GAP-ove i uključe ih u strategije razvoja svojih općina
- Objavljen priručnik "Moja poslovna šansa, moja ideja"
- O snaženo preko 200 žena u 10 općina za dizajn biznis planova
- Ekonomski osnaženo 10 žena i njihovih porodica sa preko 10 dodjeljenih grantova za 10 najboljih biznis planova u 10 općina
- Senzibilizirano preko 600 građana i građanki kroz 6 mirovnih inicijativa koje su provedene u 6 gradova
- Ekonomski osnaženo 6 žena i njihovih porodica i dodjeljeno preko 6 grantova koje su dobile žene u 6 općina
- Objavljen priručnik "Liderstvo-jačanje leaderskih vještina u lokalnoj zajednici"
- O snaženo preko 120 mladih u osam općina za liderstvo u lokalnoj zajednici i rodnu perspektivu u liderstvu
- Senzibilizirani mladi za aktivizam u lokalnoj zajednici kroz inicijative mladih za promjene
- Objavljena i promovirana knjiga "Sjaj ljudskosti – životne priče mirotvorki u BiH"

Gradovi/opštine u kojima je TPO Fondacija provela svoje aktivnosti u 2013. godini su: Banja Luka, Zenica, Bijeljina, Bratunac, Tuzla, Sarajevo, Bosansko Grahovo, Bihać, Sanski Most, Mostar, Gradiška, Široki Brijeg, Konjic.

SAŽETAK

I JEDNAKE MOGUĆNOSTI ZA MUŠKARCE I ŽENE U POLITICI

- Aktivnost 1 Politička akademija za mlade muškarce i žene (drugi modul)
- Aktivnost 2 Edukacije ženskog glasačkog tijela i susret političarki sa glasačicama
- Aktivnost 3 Posjeta glasačica lokalnim vijećima
- Aktivnost 4 Pet javnih susreta između glasačica i političarki u ruralnim područjima
- Aktivnost 5 Educiranje žena o pripremi poslovnog plana
- Aktivnost 6 Nagrade za tri najbolja poslovna plana
- Aktivnost 7 Osmišljavanje lokalnog gender akcionog plana (GAP)
- Aktivnost 8 Promocija lokalnih gender akcionih planova
- Aktivnost 9 Ustav i rod: analiza mogućnosti rodno osjetljive reforme Ustava Bosne i Hercegovine
- Aktivnost 10 Seminar "Ustavne reforme i rodna perspektiva u BiH i europska praksa"
- Aktivnost 11 Inicijativa "Građani za ustavne promjene"
- Aktivnost 12 Press konferencija u Sarajevu
- Aktivnost 13 Prezentacija dokumenata Komisiji za rodnu ravnopravnost Parlamentarne skupštine FBiH
- Aktivnost 14 Okrugli stol u Modriči
- Aktivnost 15 Okrugli stol u Bratuncu
- Aktivnost 16 Okrugli stol u Sarajevu

II OSNAŽIVANJE POVRAТNICA U BIH

- Aktivnost 1 Jednodnevni seminar o UNSCR rezoluciji 1325 – Žene, mir i sigurnost
- Aktivnost 2 Dodjela malih grantova za najbolje mirovne inicijative
- Aktivnost 3 Edukacija povratnica o pravljenju biznis planova
- Aktivnost 4 Nagrada za najbolji biznis plan

III ŽENE, MIR I POMIRENJE U BIH

- Aktivnost 1 Objavljena publikacija "Sjaj ljudskosti – Životne priče mirotvorki u Bosni i Hercegovini" autorice Zilke Spahić – Šiljak
- Aktivnost 2 Promocija publikacije "Sjaj ljudskosti – Životne priče mirotvorki u Bosni i Hercegovini"

I DOPRINOS USTAVNOJ REFORMI U BiH – JEDNAKE MOGUĆNOSTI ZA ŽENE I MUŠKARCE U POLITICI

Projekt "Doprinos ustavnoj reformi u Bosni i Hercegovini – Jednake mogućnosti za žene i muškarce u politici" koji je podržala ambasada Švicarske i Centar za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu (HRC) je započet u julu 2012. godine i proveden je u dvije faze: prva faza je trajala od marta 2012. do decembra 2012., a druga od januara 2013. do decembra 2013. godine. Glavni cilj projekta je bio osnaživanje mladih političara i političarki na polju rodno osjetljive politike, kao i podrška mladim lidericama da budu kompetitivnije na polju politike, kao i podizanje svijesti ženskog glasačkog tijela u ruralnim područjima o važnosti njihovog aktivnog sudjelovanja u javnom životu kroz osnovna ljudska prava i slobode. TPO Fondacija je implementirala projekt u saradnji sa sljedećim organizacijama: Udružene žene Banja Luka, Medica Zenica, Lara Bijeljina, Forum žena Bratunac, Vive žene Tuzla, Kult Sarajevo, Udruženje građanki Grahovo, Glas žene Bihać, Krajiška suza Sanski Most, Forma F Mostar, Perpetuum Mobile Banja Luka.

Nakon početnih aktivnosti u 2012. godini koje su uključivale konferenciju za novinare i PR trening, početak kampanje "101 razlog zašto glasati za ženu", ulične akcije u 11 gradova u sklopu kampanje "101 razlog zašto glasati za ženu", prvi dio "Političke akademije za mlade političare i političarke", TPO tim je nastavio sa sljedećim aktivnostima:

Aktivnost 1 Politička akademija za mlade političare i političarke (drugi modul)

U sklopu projekta "Doprinos ustavnoj reformi u Bosni i Hercegovini – Jednake mogućnosti za žene i muškarce u politici" održana je "Politička akademija za mlade političare i političarke" u organizaciji TPO Fondacije i Perpetuum Mobilea iz Banje Luke. Prvi dio akademije pod nazivom "Političko sudjelovanje mladih ljudi i njihova uloga u stvaranju rodno osjetljive politike" je održan od 29. novembra do 02. decembra 2012. godine u Banjoj Luci. Nakon prvog dijela je održan drugi dio pod nazivom "Razvoj vještina, umrežavanja i primjene teorijskog znanja" koji je trajao od 31. januara do 03. februara 2013. godine. Na akademiji je sudjelovalo 25 najboljih mladih političara i političarki unutar jednodnevne radionice o rodno osjetljivoj politici koja je, kao dio ovog projekta, održana u 10 gradova Bosne i Hercegovine: Banjoj Luci, Sarajevu, Bosanskom Grahovu, Bihaću, Sanskom Mostu, Mostaru, Zenici, Tuzli, Bratuncu i Bijeljini. Akademija je osmišljena kao participatorni model za učenje o različitim aktivnostima i da osposobi mlade ljude za primjenu teorije u praksi u njihovim lokalnim zajednicama. Cilj drugog dijela je bio upoznavanje i razumijevanje temeljnog koncepta rodne terminologije i analize rodničkih odnosa u kontekstu Bosne i Hercegovine i muške moći i kontrole. Posebno su istaknuta postignuća proizašla iz ženskih pokreta u BiH te edukacija mladih političara i političarki s akademije o načinima poboljšanja postojećih gender akcionih planova i njihove integracije u službenu lokalnu razvojnu strategiju. Tijekom drugog dijela, učesnici/e su imali/e priliku da nauče više o vještinama razvoja, umrežavanja i primjene teorijskog znanja u praksi.

Aktivnost 2 Edukacije ženskog glasačkog tijela i susret političarki s glasačicama

Uz edukacije mladih političara i političarki, edukacije za žene su održane u 54 ruralna područja kako bi se osiguralo njihovo aktivno učešće u javnom i političkom životu, pogotovo na nadolazećim izborima. Partnerske organizacije su održale krug od po tri jednodnevne radionice u svakom ruralnom području. Cilj edukacija i kampanja u ruralnim područjima je bio unaprijediti mogućnost žena u donošenju odluka s obzirom na to da su žene društveno zanemarena grupa u području političkog života u BiH, kao i povećanje građanskog učešća u izborima i predizbornom periodu.

Žene su imale ne samo priliku da upoznaju političarke iz svoje općine nego i da dobiju priliku da porazgovaraju o različitim temama povezanim sa učešćem žena u političkim procesima, problemima u budžetu i javnome životu u općini.

Sastanke su organizirale sljedeće organizacije koji su održani u sljedećim mjestima:

- UG Grahovo u Bosanskom Grahovu
- UŽ Banja Luka u Banjoj Luci
- Udruženje Krajiška suza u Sanskom Mostu
- Kult Ilidža na Ilidži

Aktivnost 3 Posjeta ženskog glasačkog tijela Općinskim vijećima

Partnerske organizacije su organizirale posjetu ženskog glasačkog tijela u ruralnim područjima i lokalnim vijećima. Glasačice su posjetile sljedeća vijeća: Općinsko vijeće Gradiška, OV Široki Brijeg, OV Bratunac, OV Bihać, OV Sanski Most, OV Centar Ilidža, OV Zenica, OV Tuzla, OV Bosansko Grahovo i OV Bijeljina.

Aktivnost 4 Posjeta odabranih političarki ruralnim područjima

U sklopu projekta "Doprinos ustavnoj reformi u BiH - Jednake mogućnosti za žene i muškarce u politici" partnerske organizacije su organizirale posjete lokalnih političarki ruralnim područjima. Na ovaj način je uspostavljen izravan dijalog između političara i političarki sa glasačicama kako bi bolje razumjeli njihove potrebe. 48 javnih debata je održano u ruralnim

područjima između političara i političarki i glasačica. Komunikacijske i interakcijske smjernice za političarke i glasačice su napravljene na temelju održane debate. Učesnice su razgovarale o problemima lokalne zajednice i kako usvojiti lokalni gender akcioni plan. Primjerice, UŽ Lara iz Bijeljine je organiziralo pet takvih javnih

debata u Novoj Janji, Staroj Janji, Velikoj Obarskoj, Amajlijama i Koranju. UG Grahovo je organiziralo pet javnih debata sa glasačicama i političarkama iz Bosanskog Grahova na susretima u Maleševcima, Peći/Rešancima, Obljaju i Novome Naselju.

Udruženje KULT Sarajevo je organiziralo pet javnih debata između političara i mladih u Sarajevu.

Aktivnost 5 Radionica za žene na temu pisanja i pripreme biznis plana

U sklopu projekta "Doprinos ustavnoj reformi u Bosni i Hercegovini" TPO Fondacija je pripremila i objavila priručnik "Moja ideja, moja poslovna šansa" kako bi osposobila žene u ruralnim područjima i drugim zajednicama da započnu svoje vlastite biznise, kao i da aktivnije sudjeluju u društveno-političkom angažmanu. Priručnik je rezultat zajedničkog rada autorica Nadire Duraković, Danke Zelić i Emine Abrahamdotter. Ovo je jedan od načina da se osnaži i potpomogne žensko poduzetništvo u BiH jer žene posjeduju samo 1% svjetske imovine. Priručnik je dostupan na web stranici TPO Fondacije na sljedećem linku: <http://tpo.ba/bos/dokument/poduzetnice-web-1dio.pdf>

U sklopu ove aktivnosti je održano 10 dvodnevnih radionica pod nazivom "Edukacija žena za pisanje biznis planova". Učesnice radionica su bile žene iz ruralnih područja koje su sudjelovale na trodnevnim radionicama i najbolje od njih su bile odabrane da sudjeluju na dvodnevni biznis radionicama. Dvodnevna radionica je za cilj imala da se sudionice upoznaju s konceptom poduzetništva i njegovog značaja za poboljšanje pozicije u društvu i da ih osposobi da prepoznaju poslovne prilike i kako da pretvore svoje poslovne ideje u pravi poslovni plan.

Aktivnost 6 Nagrade za najbolja tri poslovna plana

Nakon deset dvodnevnih radionica pod nazivom "Educiranje žena o pisanju biznis planova", sudionice radionica su dobile zadatak da naprave poslovni plan kod kuće. Nakon prikupljanja poslovnih planova i ideja, partnerske organizacije su odabrale i nagradile najbolje poslovne planove. Prvih deset poslovnih planova je nagrađeno s po 2000 KM kako bi se započela njihova implementacija. Partnerske organizacije su nastavile nadzirati implementaciju pobjedničke poslovne ideje. 180 mladih žena je obučeno kroz ovu aktivnost o pripremi poslovnog plana, a njihovi kapaciteti za daljnje ekonomsko osnaživanje kroz implementaciju poslovnih planova je osnaženo.

Aktivnost 7 Osmišljavanje lokalnog gender akcionog plana

U sklopu dvogodišnje implementacije projekta "Doprinos ustavnoj reformi u BiH – Jednake mogućnosti za žene i muškarce u politici" partnerske organizacije su realizirale mnoštvo različitih aktivnosti, a od aprila 2013. su aktivno radile na razvoju lokalnih gender akcionih planova.

U periodu od 25. do 26. aprila 2013. udruženje Medica Zenica u saradnji s UŽ Banja Luka je održala dvodnevnu radionicu na Vlašiću pod nazivom "Jednake mogućnosti za muškarce i žene u politici" u organizaciji TPO Fondacije.

Trenerice su bile gospođa Besima Borić, gospođa Minja Damjanović i gospodin Nenad Galić.

U periodu od 24. do 25. juna 2013. je organizirana druga dvodnevna radionica za partnerske organizacije, predstavnike mladih koji su prošli obuku na Političkoj akademiji i predstavnicima

Odbora za ravnopravnost spolova i općina s ciljem predstavljanja aktivnosti koje su dosada poduzete po pitanju razvoja lokalnog gender akcionog plana i planiranja daljnjih aktivnosti. 31 osoba je prisustvovala dvodnevnoj radionici, te su se dogovorile daljnje aktivnosti i osmišljavanje medijske kampanje.

Partnerske organizacije u suradnji s lokalnim vlastima su započele aktivnosti za pripremu lokalnih gender akcionih planova u svojim općinama kao i reviziju postojećih planova. Osmišljavanje lokalnih gender planova je započeto u sljedećim općinama diljem Bosne i Hercegovine:

- Općina Bihać
- Bijeljina
- Općina Bosansko Grahovo
- Općina Ilidža
- Općina Laktaši
- Općina Široki Brijeg
- Općina Tuzla
- Općina Zenica

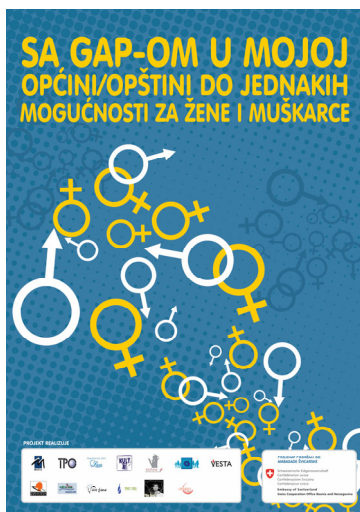

Revizija lokalnih gender akcionih planova je započeta u sljedećim općinama Bosne i Hercegovine:

- Općina Bratunac
- Općina Sanski Most

Tri lokalna gender akciona plana su usvojena u sljedećim Općinskim vijećima:

- Gender akcioni plan općine Bihać 2014-2016
- Gender akcioni plan općine Tuzla 2014-2016
- Gender akcioni plan općine Bosansko Grahovo 2014-2016

Aktivnost 8 Promocija lokalnih gender akcionih planova

Jedna od aktivnosti je zajednička kampanja "S GAP-om u mojoj općini/opštini do jednakih mogućnosti za žene i muškarce" NVO partnera i općina čiji je cilj bio promocija gender akcionih planova, podizanje svijesti o važnosti usvajanja i implementacije gender akcionih planova u lokalnim zajednicama i motiviranje građana i općinskih vijećnika da podrže usvajanje.

Zajednička kampanja je počela 20. novembra 2013. kao i ulične akcije, podjela promotivnih materijala i medijsko predstavljanje gender akcionih planova u svih 10 općina (Bihać, Bijeljina, Bosansko Grahovo, Bratunac, Ilidža, Laktaši, Sanski Most, Široki Brijeg, Tuzla i Zenica). Predstavnici partnerskih organizacija, volonteri, predstavnici određenih općina i mediji su pohodili ulične akcije. Cilj je bio upoznati građane s aktivnostima pripreme lokalnih gender akcionih planova i dati podršku njihovom usvajanju. Kao dio medijske kampanje 12 partnerskih organizacija je praćeno na 29 različitih medija u periodu od 19. do 21. novembra 2013. sa 135 minuta video i audio zapisa, te sedam i pol stranica članaka koji se tiču ove teme.

Aktivnost 9 Ustav i rod: Analiza mogućnosti rodno osjetljive reforme Ustava Bosne i Hercegovine

U sklopu projekta "Doprinos ustavnoj reformi u Bosni i Hercegovini – Jednake mogućnosti za muškarce i žene u politici" autorice Besima Borić i Lajla Zaimović – Kurtović su osmislile i pripremile studiju "Ustav i rod: Analiza mogućnosti rodno osjetljive reforme Ustava Bosne i Hercegovine".

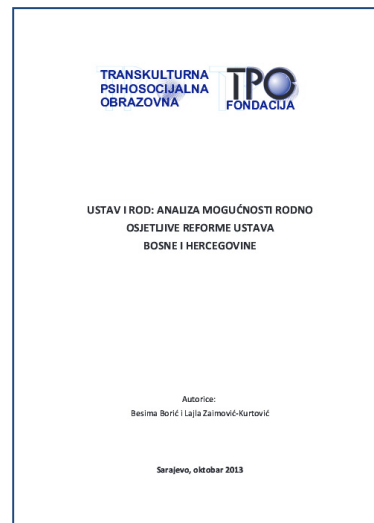
Osnovna ideja ove studije je bio pregled trenutnih inicijativa za ustavnu reformu u Bosni i Hercegovini, definiranje rodni aspekata ustavne reforme i predlaganje rodno osjetljivog Ustava. Kao rezultat istraživanja prijedlog izmjena i dopuna za BiH ustav je napravljen koji bi dozvolio uvođenje spomenute rodno osjetljive reforme.

Studija pruža detaljan pregled odredbi Ustava koje se tiču roda s obzirom na to da Ustav ne vidi spol i rod kao osnovu za eliminaciju diskriminacije, zatim pregled BiH pravnog okvira i neustavnih mehanizama koji jačaju rodni aspekt i njegovu primjenu u praksi u BiH i analizu postojanja prošlih inicijativa za rodno osjetljivu reformu Ustava. Studija je dostupna na web stranici TPO Fondacije:

<http://tpo.ba/inicijativa/dokumenti/TPO%20Ustav%20i%20rod%20%20Analiza%20mogucnosti%20rodno%20osjetljive%20reforme%20Ustava%20BiH.%20oktobar%202013.pdf>

Aktivnost 10 Seminar "Ustavne reforme i rodna perspektiva u BiH i europska praksa"

Trodnevni seminar o ustavnoj reformi i rodnoj perspektivi u BiH i europskoj praksi je održan u Konjicu od 12. do 15. augusta 2013. Cilj seminara je bio da se sudionice upoznaju s ustavnom reformom kroz prizmu rodne ravnopravnosti u zemljama regiona i u Europi, kao i priprema partnerskih organizacija za dijalog u procesu ustavne reforme u BiH. TPO tim je predstavio sudionicama rodno osjetljive izmjene i dopune ustava BiH, kao i platformu koja je pokrenuta zajedničkim snagama Helsinškog komiteta u Banjoj Luci i Udruženih žena Banja Luka koje su pripremile platformu za članice Ženske mreže. Seminar je organiziran za 11 partnerskih nevladinih organizacija koje su sudjelovale u implementaciji projekta. Predavanja i radionice na seminaru su održali eksperti s područja ustavnog i međunarodnog prava, politike i nevladinog sektora i žene koje su u svojim zemljama sudjelovale u procesu reforme.

Aktivnost 11 Inicijativa "Građanke za izmjene i dopune Ustava"

TPO Fondacija, Helsinški komitet Banja Luka i Udružene žene Banja Luka su u suradnji s partnerskim organizacijama pokrenule inicijativu "Građanke za ustavne promjene", a izmjene i dopune Ustava BiH iz rodne perspektive i ženske platforme su objedinjeni u jedinstvenom dokumentu pod nazivom "Platforma ženskih prioriteta za ustavne promjene sa amandmanima na Ustav Bosne i Hercegovine iz rodne perspektive".

Zajednička inicijativa se sastojala od tri projekta:

- "Doprinos ustavnoj reformi u Bosni i Hercegovini – Jednake mogućnosti za žene i muškarce u politici" (Ambasada Švicarske)
- "Žene i pravo danas" ("Kvinna till Kvinna" Švedska)
- "Ustavna reforma u Bosni i Hercegovini: inkluzija građanskog društva" (USAID)

Dokument je dostupan na web stranici TPO Fondacije:

<http://tpo.ba/inicijativa/dokumenti/P%20Ustav%20proCol%20Final%20Web%20.pdf>

U sklopu inicijative "Građanke za ustavne promjene" zajednička kampanja je organizirana s ciljem da predstavi prioritete i

specifične prijedloge za Ustav javno.

Kako bi se povećala vidljivost kampanje i poruka da su sve aktivnosti u brojnim organizacijama posvećene istome cilju, TPO Fondacija je pripremila prijedloge za logo Inicijative koje su organizacije prihvatile i stavile na brojne promotivne materijale.

TPO Fondacija je osmislila i dizajnirala 900 letaka i 3 banera za potrebe projekta koje je kasnije koristila i distribuirala tijekom održavanja aktivnosti za vrijeme trajanja kampanje.

Aktivnost 12 Konferencija za tisak u Sarajevu

08. oktobra 2013. TPO Fondacija je organizirala konferenciju za tisak u Sarajevu na kojoj su članice inicijative "Građanke za ustavne promjene" predstavile zajednički dokument "Platforma ženskih prioriteta za ustavne promjene sa amandmanima na Ustav Bosne i Hercegovine iz rodne perspektive". Prisutnima su se obratile članice Inicijative Svetlana Marković, Besima Borić, Lajla Zaimović – Kurtović i Gordana Vidović i predstavile pet prioriteta za reformu Ustava i rodno odgovarajućeg prijedloga za izmjene i dopune Ustava.

Aktivnost 13 Predstavljanje dokumenta Komisiji/Odboru za rodnu ravnopravnost Parlamentarne skupštine BiH

22. oktobra 2013. na zasjedanju Komisije/Odbora za rodnu ravnopravnost Parlamentarne skupštine BiH inicijativa "Građanke za ustavnu reformu" je predstavila zajednički dokument "Platforma ženskih prioriteta za ustavne promjene sa amandmanima na Ustav Bosne i Hercegovine iz rodne perspektive".

13. sjednica Komisije/Odbora je održana 18. decembra 2013. te je razmotren dokument inicijative "Građanke za ustavne promjene" i data podrška amandmanima II-IV, VIII i XII.

Aktivnost 14 Okrugli stol u Modriči

24. oktobra 2013. inicijativa "Građanke za ustavne promjene" je organizirala okrugli stol u Modriči na kojemu je predstavljen zajednički dokument "Platforma ženskih prioriteta za ustavne promjene sa amandmanima na Ustav Bosne i Hercegovine iz rodne perspektive".

Aktivnost 15 Okrugli stol u Bratuncu

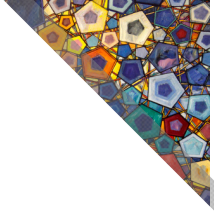
U novembru 2013. inicijativa "Građanke za ustavne promjene" je organizirala okrugli stol u Modriči na kojemu je predstavljen zajednički dokument "Platforma ženskih prioriteta za ustavne promjene sa amandmanima na Ustav Bosne i Hercegovine iz rodne perspektive". Okruglom stolu je prisustvovao veliki broj sudionika uključujući predstavnike nevladinog sektora, pojedine članove Općinske skupštine Bratunca i Srebrenice.

Aktivnost 16 Okrugli stol u Sarajevu

23. decembra 2013. inicijativa "Građanke za ustavne promjene" je organizirala okrugli stol u Sarajevu u prostorijama ACIPS-a sa predstavnicima akademske zajednice, građanima i studentima i predstavila "Platformu ženskih prioriteta za ustavne promjene sa amandmanima na Ustav Bosne i Hercegovine iz rodne perspektive".

Na promociji je istaknuto da su temeljne vrijednosti i principi na osnovu kojih je ovaj dokument nastao jesu promjene Ustava iz rodne perspektive koja će jamčiti bolju zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kao i promociju društvene pravde, vladavinu zakona i demokracije kao temeljnih vrijednosti koje jamče napredak životnog standarda i političke stabilnosti u Bosni i Hercegovini.

II OSNAŽIVANJE POVRATNICA U BiH

Projekt koji je podržala ambasada Kraljevine Norveške u Sarajevu imao je cilj da doprinese napretku socijalne uključenosti povratnica kroz konkretne mjere zapošljavanja i sudjelovanja na pozicijama donošenja odluka i mirovnih

inicijativa. Većina povratnica vjeruje da je nezaposlenost njihov najveći problem i ističu glavnu potrebu za dodatnim treninzima i edukacijama koje bi im donijele određene kvalifikacije. Većina povratnika/ca, i muškaraca i žena se osjeća zapostavljeno u društvu općenito jer se čini da im društvo ne uspijeva osigurati prilike za zaposlenje. Glavni ciljevi projekta su napredak kvalitete života ovih žena kroz edukaciju i treninge za zaposlenje/samozaposlenje kako bi se povećale mogućnosti njihovog zaposlenja/samozaposlenja, sudjelovanja na pozicijama odlučivanja, olakšao dijalog i umrežavanje među NVO-ima i javnim institucijama u procesu donošenja odluka i implementaciju gender akcionog plana UNSCR 1325 u BiH kroz podizanje svijesti o važnosti ženskih prava u miru, sigurnosti i pomirenju. Kako bi ostvarili ciljeve TPO Fondacija i partnerske organizacije UG Grahovo, UŽ LI-Woman, Forma F Mostar, Krajiška suza Sanski Most, Forum žena Bratunca i Lara Bijeljina su organizirale sljedeće aktivnosti:

- šest poslovnih edukacija koje su praćene dodjelom malih grantova za najbolje poslovne planove
- šest seminara o UNSCR rezoluciji 1325 – Žene, mirotvorstvo i sigurnost koje su praćene dodjelom malih grantova za najbolje mirovne inicijative

Sve aktivnosti su provedene od januara do decembra 2013.

Aktivnost 1 Seminari o UNSCR rezoluciji 1325 – Žene, mir i sigurnost

U sklopu projekta "Osnaživanje povratnica u BiH" šest seminara je organizirano na temu UNSCR rezolucije 1325 – Žene, mir i sigurnost za povratnice. Seminari su održani u Bratuncu, Glamoču, Bosanskom Grahovu, Sanskom Mostu, Bijeljini i Blagaju. Prvi dio seminara je bio posvećen upoznavanju sudionica s UNSCR rezolucijom 1325 – Žene, mir i sigurnost koju je usvojilo Vijeće sigurnosti UN-a

31. oktobra 2000. kao odgovorno tijelo za međunarodni mir i sigurnost dok je drugi dio seminara bio posvećen informiranju sudionica o gender akcionom planu i mogućnostima njegove primjene u praksi. Na seminaru se razgovaralo o općim odredbama CEDAW odbora (25 odredbi), kao i općim principima nediskriminacije.

Aktivnost 2 Dodjela malih grantova za najbolje mirovne inicijative

Nakon seminara o UNSCR rezoluciji 1325 – Žene, mir i sigurnost sudionice su predale svoje zahtjeve za lokalne mirovne inicijative od kojih je šest najboljih odabrano i nagrađeno malim grantovima za implementaciju.

Aktivnost 3 Edukacija izrade poslovnog plana za povratnice

U sklopu projekta "Osnaživanje povratnica u BiH" održano je šest dvodnevni treninga za razvoj poslovnog plana pod nazivom "Edukacija o pisanju poslovnog plana za povratnice". Cilj treninga je bio da se sudionice upoznaju s konceptom poduzetništva i njegovim značajem za napredak pozicije žena u društvu i da im se omogući da prepoznaju poslovne prilike kao i oblikovanje poslovne ideje u poslovni plan.

Aktivnost 4 Nagrada za najbolji poslovni plan

Nakon dvodnevnog treninga na temu "Edukacija o pisanju poslovnog plana za povratnice" sudionice su dobile zadatak da napišu svoje poslovne planove. Nakon prikupljanja poslovnih planova, partnerske organizacije su odabrale i nagradile najbolje poslovne planove. Šest najboljih poslovnih planova su dobili grantove kako bi se započela njihova realizacija. Partnerske organizacije su nastavile nadgledati implementaciju pobjedničkih poslovnih ideja.

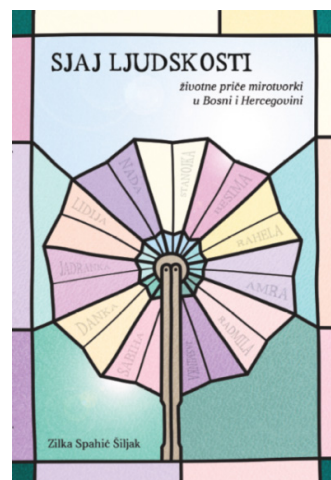
III ŽENE, MIR I POMIRENJE U BOSNI I HERCEGOVINI

TPO Fondacija je implementirala projekt "Žene, mir i pomirenje u BiH" s ciljem osvjetljavanja uloge bosanskih heroína koje su radile na izgradnji mira i pomirenju posljednjih 20 godina, ali vlada i javnost nisu promptno zabilježile i prepoznale njihove napore i uspjeh. Projekt "Žene, mir i pomirenje u BiH" (april 2011. - septembar 2013.) je finansijski podržao UN Women. Partnerske organizacije u ovom projektu su bile Medica Zenica, Udružene žene Banja Luka, Krajiška suza Sanski Most, UG Grahovo, Lara Bijeljina, Nahla Sarajevo i Forum žena Bratunac.

Uključenost žena u aktivnosti na polju izgradnje mira i pomirenja su važan dio povijesti, ali nema relevantnih studija i literature o graditeljicama mira koje su zagovarale pravdu, mir i pridonijele aktivnom građanstvu.

Aktivnost 1 Knjiga "Sjaj ljudskosti – životne priče mirotvorki u Bosni i Hercegovini" autorice Zilke Spahić – Šiljak

Kao rezultat projekta "Žene, mir i pomirenje u BiH" knjiga "Sjaj ljudskosti – životne priče mirotvorki u Bosni i Hercegovini" autorice Zilke Spahić – Šiljak je promovirana. Ovo istraživanje se bavi životima jedanaest žena, liderica i mirotvorki koje su imale različite etničke, religijske/nereligijske identitete i koje su bile veoma aktivne u posljednja dva desetljeća na području izgradnje mira i pomirenja u BiH. Sve mirotvorke su u ovoj knjizi istaknule svoju ulogu u uspostavljanju i njegovanju veza među ljudima što je ključ mirotvorstva. Ove žene su bile neumorne u ponovnoj izgradnji pokidanih veza i stvaranju novih između tih, bespomoćnih i marginaliziranih građana. Prepoznale su ključne karike među ljudima, ne samo na međusobnom nivou, nego i da se mir može graditi i na društvenom, institucionalnom i globalnom nivou. Žene koje su odabrane za intervju dolaze iz šest gradova u BiH: Sarajevo (Rahela Džidić, Jadranka Miličević, Besima Borić i Amra Pandžo), Banja Luka (Nada Golubović i Lidija Živanović), Zenica (Sabiha Husić), Bosansko Grahovo (Danka Zelić), Bijeljina (Radmila Žigić), Bratunac (Stanojka Tešić) i Mostar (Jasminka Rebac). Većina njih je aktivna u ženskim organizacijama i prominentne su aktivistice u području ljudskih prava.

Aktivnost 2 Promocija knjige "Sjaj ljudskosti – životne priče mirotvorki u Bosni i Hercegovini"

09.12.2013. u prostorijama UN-a u Sarajevu je održana promocija knjige knjiga "Sjaj ljudskosti – životne priče mirotvorki u Bosni i Hercegovini" autorice Zilke Spahić – Šiljak. O knjizi su govorili

profesorica emerita Svenka Savić iz Novog Sada, Nejra Nuna Čengiđ, a umjesto profesorice Svetlane Slapsak na temelju njene recenzije je govorila Aida Spahić. Ispred UN Women se obratila predsjednica UN Womena Anne – Marie Esper Larsen.